

4V-hanke
Välitä, Vaikuta, Viihdy, Voi hyvin

HYVÄ KÄYTÄNTÖ

ASUKKAIDEN OSALLISUUS KAUPUNKISUUNNITTELUSSA - MENETELMÄNÄ KAUPUNKIKÄVELY

Avainsanat: osallisuus, turvallisuus, asukkaat, järjestöt, kunnat, kaupunginosa, yhteistyö

Kenelle: kaupungin virkamiehille, alueellisille järjestöille

Tavoite

Kaupunkikävely pyrkii tavoittamaan uusia kohderyhmiä, joiden jäsenet haluavat vaikuttaa alueensa suunnitteluun. Asukkaita kuullaan oikeassa vaiheessa suunnitteluprosessia.

Hyvä käytäntö pähkinäkuoressa

Järjestetään tapahtuma, jossa Gätur-menetelmää soveltaen kerätään asukkaiden näkemyksiä ja mielipiteitä alueen kehittämiseksi.

Toteuttaminen

Tapahtuman suunnitteluvaiheessa päätetään pidetäänkö yksi vai useampia kävelyitä yhtä aikaa. Mikäli tapahtumaan on odotettavissa paljon ihmisiä, jaetaan heidät ryhmiin. Yhdessä ryhmässä voi olla enintään 15 ihmistä. Vaihtoehtoisesti voidaan järjestää luontokävely tai kaupunkipyöräily. Markkinointi hoidetaan monipuolisesti: paikallislehdessä, paikallisten järjestöjen sähköpostilistoilla, kauppojen ja julkisten tilojen ilmoitustauluilla ja puskaradion välityksellä. Yhteistyössä paikallisjärjestöjen ja kaupunkisuunnittelun toimijoiden kanssa saavutetaan parhaat tulokset tapahtuman suunnittelussa, markkinoinnissa ja asukkaiden näkemysten huomioonottamisessa. Kävelyn vetäjäksi olisi hyvä saada alueen suunnittelun asiantuntija kunnan kaupunkisuunnittelusta.

Gätur eli ohjattu kävelyretki alueella. Ennen kävelyä suunnitellaan reitti alueella, valitaan aikatauluun sopiva määrä pysähdyspaikkoja ja merkitään ne karttaan. Pysähdyspaikat valitaan siten, että saadaan tietoa merkityksellisistä asioista. Pysähdyspaikoilla keskustellaan paikasta ja osallistujat merkitsevät muistiin havaintonsa ja parannusideansa. Osallistujille painotetaan kirjoittamisen tärkeyttä, sillä kirjallinen tieto säilyy ja sitä on helppo prosessoida jatkossa.

Gätur-retken jälkeen pidetään 1½–2 tunnin keskustelu sisätiloissa mahdollisten tarjoilujen kera. Reitti käsitellään ryhmän kanssa kohde kerrallaan. Osallistujat kertovat havaintonsa ja samalla keskustellaan. Keskustelun vetäjä kirjaa ylös keskustelun ydinkohdat esimerkiksi fläppitaululle. Raportointia varten voidaan kerätä myös osallistujien omat muistiinpanot. Retken raportoinnissa on yhteenvedon lisäksi hyvä kirjoittaa kohdennettuja osaraportteja valituille tahoille. Lisäksi kävelyyn osallistujille on muistettava painottaa kaupunkisuunnitteluprosessin hitautta; ihmiset innostuvat mahdollisuudesta vaikuttaa, mutta turhautuvat, jos mitään ei tapahdukaan.

ASUKKAIDEN OSALLISUUS KAUPUNKISUUNNITTELUSSA - MENETELMÄNÄ KAUPUNKIKÄVELY

Resurssit

Tilaisuuden suunnitteluun, markkinointiin ja järjestämiseen kuluu noin viikon työpanos. Lisäksi huolellinen raportointi vaatii runsaasti aikaa. Sisätilana voi toimia jokin alueen ilmaisista asukastiloista. Materiaalista, markkinoinnista ja tarjoiluista syntyy hiukan kuluja.

Kokemuksia

Hakunilan ja Korson keskustasuunnitelmien päivitykseen kaivattiin kaupunkisuunnittelussa asukasmielipiteitä. 4V-hanke ja kaupunkisuunnittelun arkkitehti vetivät toiveesta kaupunkikävelyt Hakunilan ja Korson keskustoissa. Korsossa toteutettiin myös luontoretki, jossa keskityttiin viheralueisiin ja niiden tilaan, sekä pyöräretki, jossa huomio kiinnitettiin pyöräilijän kannalta vaarallisiin paikkoihin. Hakunilan kävelyä seurasi aluetoimikunnan kanssa yhteistyössä järjestetty kaupunkijuhla Håkansbölen kartanolla, ja Korsossa järjestettiin Korson kaikki kasvot -tapahtuma monitoimikeskus Lumossa. Lumossa tiedonkeruuta täydensi valokuvanäyttely alueen keskeisistä kohteista, joiden kehittämisen suhteen sai esittää toiveita viikon ajan tapahtuman jälkeen.

Asukkaiden ideoista koottiin raportit Hakunilasta ja Korsosta. Raportteja levitettiin laajalti kaupungin luottamus- ja virkamiehille sekä mediallyle. Korson tuloksista lähetettiin myös kohdennettuja osaraportteja mm. ratahallintokeskukselle, kaupungin liikennesuunnitteluun ja poliisille (ks. www.4v.fi/selvitykset). Puoli vuotta myöhemmin Korsossa järjestettiin uusi tilaisuus, jossa uudet suunnitelmaluonnokset olivat asukkaiden kommentoitavina. Perinteinen tilaisuus ei kuitenkaan vetänyt väkeä samalla tavalla kuin aiemmin järjestetyt kävelyt.

Hyödyt kestävän kehityksen kannalta

Osallistavien menetelmien avulla kaupunkisuunnittelussa saadaan huomioitua näkökantoja sellaisilta ihmisryhmiltä, joiden mielipiteet saattavat muuten jäädä huomiotta. Kuulemisen oikea-aikaisuus lisää asukkaiden vaikutusmahdollisuuksia. Prosessissa osallistujan tiedot omista vaikutusmahdollisuuksista ja omasta asuinalueesta karttavat. Myös sosiaalisten kontaktien määrä kasvaa.

Lisätietoja

- Hyvä käytäntö Asukkaiden osallisuus kaupunkisuunnittelussa - menetelmänä wikisuunnittelu
- YTK - vuorovaikutteisen suunnittelun ja ympäristön tutkimuksen metodipaketti.
<http://www.tkk.fi/Yksikot/YTK/koulutus/metodikortti/Methodit.html>

Yhteystiedot

Vantaan kaupunkisuunnitteluyksikkö, Korson ja Hakunilan aluearkkitehti